

АНОТАЦІЯ

Матвійчук М. А. Кримінально-виконавче право в працях І. О. Малиновського: історичний аспект. – Кваліфікаційна наукова праця на правах рукопису.

Дисертація на здобуття наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 081 Право (галузь знань – 08 Право). – Національний університет «Острозька академія», м. Острог.

У дисертації здійснено комплексний та системний аналіз правових поглядів І. Малиновського на становлення і розвиток кримінально-виконавчого права в Україні на основі наукових праць ученого-правознавця. Розкрито стан висвітлення цієї проблеми у вітчизняній правовій науці, джерельну базу та методологічну основу дослідження.

Охарактеризовано основні етапи життєвого шляху, громадської, просвітницької, політичної, науково-педагогічної діяльності І. Малиновського, а також проаналізовано його правові погляди на становлення і розвиток кримінально-виконавчого права в Україні, що дало можливість визначити його місце і роль у вітчизняній науці як історика-правознавця, який за свої наукові праці необґрунтовано зазнавав переслідувань аж до ув'язнення як царським урядом Росії, так і радянською владою, яка до того ж на тривалий час вилучила його наукові праці з наукового обігу.

Показано, що методологію досліджень ученого становили у їх системі та взаємозв'язку такі загальнонаукові методи дослідження як діалектичний (поступовості, послідовності, причинності розвитку суспільних явищ, у т. ч. права, їх прогрес), історико-правовий (порівняльно-правовий), формально-догматичний (граматичного та логічного тлумачення правових норм), аналізу, синтезу, аналогії, висунення гіпотез (припущень), а також спеціально-наукові – статистичний і статистико-економічний методи. Але всі вони, якщо є змога, мають застосовуватися з використанням першоджерел.

Розглянуто правові погляди І. Малиновського на передумови зародження, взаємопов'язані стадії (етапи) розвитку кримінально-виконавчого права на українських землях в умовах становлення родової громади і розвитку державності на території України в прадавню добу; порядок і умови їх виконання в Київській Русі; висвітлено науковий доробок І. Малиновського щодо розвитку системи кримінальних покарань та практика їх застосування на українських землях у складі Великого князівства Литовського та Речі Посполитої; виокремлено правові погляди І. Малиновського щодо особливостей виконання покарань в Українській козацькій державі за «Правами, за якими судиться малоросійській народ» 1743 р.; показано наукові надбання І. Малиновського щодо виконання кримінальних покарань на українських землях у складі Російської імперії; розкрито проблемні питання формування кримінально-виконавчого права та пенітенціарної політики у перші роки радянської влади в Україні за науковими працями І. Малиновського; дано оцінку правовим поглядам І. Малиновського щодо революційної розправи та напрямів формування післяреволюційного кримінально-виконавчого права; визначено вплив І. Малиновського на становлення радянського пенітенціарного права; охарактеризовано зміст пенітенціарної концепції І. Малиновського та дано їй правову оцінку.

Розкрито, що зародження та перші стадії розвитку кримінально-виконавчого права І. Малиновський пов'язував із самою суттю людини як суспільної тварини, яка в процесі боротьби за виживання керувалася природним інстинктом самозахисту та оборони своєї харчової території у формі самосуду над тими, хто зазіхав на названі її блага. Тоді людина сама була суддею у власній справі: сама визначала, що є небезпечним зазіханням (злочином), сама постановляла «вирок» і сама його виконувала, за загальним правилом у кровавій формі, формі вбивства тощо. Тобто, на зорі людства право кримінальне, судове та кримінально-виконавче, якщо їх розглядати з сучасних позицій, являли собою органічну єдність. Їх першою стадією від

зародження й був самосуд як прояв тваринного інстинкту, інститут загалом прогресивний, оскільки забезпечував виживання людства та його розвиток. З часом, з об'єднанням материнських родів у більші союзи, з появою елементарних матеріальних благ, ростом розумового розвитку людини через повторюваність актів самосуду він набуває права звичаю – мститися ворогові можна й треба через обов'язок самозахисту та захисту спільних інтересів і благ племінного союзу. А з появою релігійних вірувань це право набуває й релігійного характеру. Отож самосуд поступово переходить в іншу стадію, а саме, у самосуд як право та релігійний обов'язок. Він називається кровавим тому, що, зазвичай, завершується кровопролиттям, а кровним у разі, якщо акт помсти здійснюється однокровним месником, тобто месником того чи іншого роду чи племені. При подальшому розумовому, соціальному та особливо економічному розвитку людства самосуд у формі помсти поступається місцем грошовим викупам за провину.

Ця третя стадія яскраво виражена в історії українського народу за доби Київської Русі, – княгиня Ольга неодноразово жорстоко мститья древлянам за вбивство чоловіка князя Ігоря, а «Руська Правда» вже говорить про віру і головщину за вбивство та про продажу й урок за решту образ, тобто по суті про грошові викупи за вчинення злочинів, хоча ще допускає й самосуд: «аже оубисть кто моужа, то мсътити братоу брата...». Іншим чинником вимирання самосуду являлось його витіснення державним судом. Причому суд і самосуд входять між собою переважно в комбінацію, коли суд виносить обвинувальний вирок, а його виконання передає потерпілому: якщо станеться вбивство, то вбивця засуджується судом до смерті, а потім видає його родичам, щоб вони його вбили (договір з греками 945 р.). Так чи так, згідно з вченням І. О. Малиновського, цей період є першим періодом вітчизняного писаного кримінального права. Доба Київської Русі є й періодом зародження писаного кримінально-виконавчого права, адже вже є окремі приписи про виконавців того чи іншого вироку (вірники, отроки,

дітські), про порядок виконання (биття прутом), є згадки про тюремне ув'язнення (поруб) тощо.

За Литовсько-руської доби та Речі Посполитої кримінально-виконавче право, а у його складі пенітенціарне, набули свого становлення. У Литовських Статутах досить детально регламентовано процедуру та виконавців чи не усіх видів кримінальних покарань: на перших порах дітські, а потім вижі, возні, в окремих випадках княжі дворяни тощо виконують покарання у виді грошових і майнових стягнень, кат виконує тілесні покарання й смертну кару, передбачені в'язниці та їх види для засуджених до ув'язнення, порядок ув'язнення, контроль потерпілої сторони за ув'язненням тощо. Але в ці часи мало місце з об'єктивних причин й відродження помсти та самосуду, особливо під час селянських і козацьких повстань та їх жорстокого збройного припинення.

На працях І. Малиновського продемонстровано, що в «Правах, за якими судиться малоросійський народ», кримінально-виконавче право українського народу, з урахуванням соціально-економічних і політичних умов того часу, набуло свого подальшого розвитку, а після приєднання значної частини українських земель Російською імперією кримінально-виконавча справа поступово, а з 1843 р. остаточно і повністю, стала регулюватися відповідним російським законодавством аж до 1917 р. включно. У цьому зв'язку вчений всебічно охарактеризував найбільш поширені види покарань та порядок їх виконання за московським і російським законодавством, зокрема смертну кару та заслання.

Історію радянського кримінально-виконавчого права вчений розглянув і з позицій в'язня, і з позицій академіка ВуАН, дотримуючись при цьому принципу істини. Отож, після скасування радянською владою усього царського законодавства народ природно став виробляти та користуватися своїм звичаєвим правом, одним із яскравих проявів якого було відродження самосуду у формі помсти, революційного та контрреволюційного терору, в тому числі з боку судових та позасудових (як ВЧК) радянських органів. І ці

звичаєві норми лягли в основу перших декретів і законів, які дозволяли судити, наприклад, за діяння, не передбачені законом і з огляду на класову належність особи, керуючись при цьому революційною правосвідомістю. З часом стало напрацьовуватись кримінально-виконавче законодавство, у тому числі перші ВТК, щодо проєктів яких, а після прийняття – до їх змісту, вчений через журнальні статті подавав свої слушні ліберально-демократичного характеру зауваження, окремі з яких враховувалися законодавцем. Наостанок він через наукові статті та написання спеціально в цьому плані окремої книги «Радянські поправчо-трудові установи порівнюючи з буржуазними тюрмами» напрацював та оприлюднив власну концепцію пенітенціарної справи. Ця концепція включала в себе положення щодо пенітенціарного закону, яким він хотів би його бачити, а також щодо видів місць ув'язнення та систем ув'язнення, наголошуючи саме на прогресивній, примусову працю в місцях ув'язнення і культурно-просвітню роботу в цих місцях, вважаючи ці чинники основними для виправлення та перевиховання в'язнів, про матеріальні умови в'язничного життя – від архітектури приміщень, доцільності надання кожному в'язневі окремої кімнати, аж до харчування, охорони здоров'я та медичної допомоги в'язням, щодо дисципліни у місцях ув'язнення, управління ними, патронату, але патронату не лише щодо звільнених із місць ув'язнення, а й щодо сімей в'язнів, які залишилися без годувальника. Але ці напрацювання І. Малиновського, як і вся його наукова творчість з 1930 р., були вилучені з наукового обігу аж до 90-х років ХХ ст.

Ключові слова: злочин, покарання, виконання покарання, пенітенціарна концепція, кримінально-виконавче право.

ANNOTATION

Matviichuk M. A. Criminal Executive Law in the Works of I. O. Malynovskyi: Historical Aspect. – Qualifying scientific work on the rights of manuscript.

Thesis for the Degree of Doctor of Philosophy in the specialty 081 Law (field of knowledge – 08 Law). – The National University of Ostroh Academy, Ostroh.

The complex and systematic analysis of legal views of I. Malynovskyi on formation and development of criminal executive law in Ukraine on the basis of scientific works of the scientist-lawyer is carried out in the thesis. The state of coverage of this problem in the national legal science, the source base and methodological basis of the research are revealed.

The main stages of life, public, educational, political, scientific and pedagogical activity of I. Malynovskyi are described, as well as his legal views on the formation and development of criminal executive law in Ukraine, which allowed to determine his place and role in national science as a historian-lawyer, who was unjustifiably persecuted for his scientific work until his imprisonment by both the tsarist government of Russia and the Soviet authorities, which also removed his scientific works from scientific circulation for a long time.

It is showed that the methodology of the scientist included the system of such general scientific methods as dialectical (gradualness, sequence, causality of development of social phenomena, including law, their progress), historical and legal (comparative legal), formal dogmatic (grammatical and logical interpretation of legal norms), analysis, synthesis, analogy, making hypotheses (assumptions), and special scientific statistic and economic method. All of them, when it is possible, must be applied using primary sources.

Legal views of I. Malynovskyi on the preconditions of emergence, interrelated stages (phases) of development of criminal-executive law in the Ukrainian lands in the conditions of formation of the tribal community and

development of statehood on the territory of Ukraine in ancient times are considered; the procedure and conditions of their implementation in Kyivan Rus; scientific achievements of I. Malynovskyi on the development of the system of criminal punishments and the practice of their application in the Ukrainian lands as part of the Grand Duchy of Lithuania and the Commonwealth are highlighted; legal views of I. Malynovskyi on the peculiarities of the execution of punishments in the Ukrainian Cossack state under the "Rights by which the Little Russian People are judged" of 1743 are distinguished; scientific achievements of I. Malynovskyi in the execution of criminal punishments on Ukrainian lands as a part of the Russian Empire are shown; problematic issues of formation of criminal-executive law and penitentiary policy in the first years of Soviet power in Ukraine according to the scientific works of I. Malynovskyi are revealed; legal views of I. Malynovskyi on revolutionary massacre and directions of formation of post-revolutionary criminal-executive law are assessed; influence of I. Malynovskyi on the formation of Soviet penitentiary law was determined; the content of penitentiary concept of I. Malynovskyi is characterized and given a legal assessment.

It is revealed that the emergence and the first stages of the development of criminal executive law with the nature of a person as a social animal, which, in the process of a fight for survival, was governed by the natural instinct of self-defense and protection of its food territory in the form of lynching of those who encroached upon its weal. At that time the person was a judge in his/her case: she/he determined what was encroachment (crime), passed "a verdict" and enforced it according to a general rule of a bloody form, a form of murder, etc. So, at the dawn of mankind, from the modern viewpoint, criminal law, judicial law and criminal executive law made the fundamental unity. Their first stage after emergence was lynching as a manifestation of an animal instinct, in general, a progressive institute because it helped mankind survive and develop. Later, when maternal families formed bigger units, when elementary material benefits appeared, when a person mentally developed and the acts of lynching repeated, it became the law of custom

– it was allowed and necessary to take revenge on an enemy due to the obligation of self-defense and protection of common interests and benefits of a tribal union. After emergence of religious beliefs this law acquired religious character. So lynching gradually reached another stage, lynching as a right and religious obligation. It was called bloody because it usually resulted in bloodshed, and blood-related when an act of revenge was committed by a blood avenger, an avenger of some family or tribe. Later, in the process of mental, social and especially economic development of mankind, lynching was gradually replaced by pecuniary penalty for guilt.

This third stage is brightly reflected in the history of Ukrainian nation of Kyivan Rus period – Princess Olha repeatedly took a cruel revenge on drevlians for the murder of her husband, Prince Ihor, and *Ruska Pravda* tells about ‘vira’ and ‘holovschyna’ for murder, and ‘prodazha’ and ‘urok’ for other offences. So it tells about pecuniary penalty for crimes committed although it mentions lynching too. Another reason of lynching elimination was its replacement by state court. Court and lynching sometimes made a combination when the court passed a verdict and allowed the injured party to enforce it: if murder was committed, the murderer was sentenced to death by court, and then the court gave him /her to the relatives of the victim to kill him/her (agreement with Greeks of 945). Nevertheless, according to the research of I. Malynovskyi, that period was the first period of the national codified criminal law. The Kyivan Rus period was also the time of emergence of codified criminal executive law, because there were provisions about executors of a verdict (‘virnyky’, ‘otroky’, ‘detski’), the order of its enforcement (beating with rods), and mention of imprisonment (‘porub’).

During the Lithuanian and Russian period and the time of Polish-Lithuanian Commonwealth criminal executive law, including penitentiary law, established themselves. The Statutes of Lithuania regulated in detail the procedure and executors of almost all kinds of criminal punishment: at the beginning – ‘detski’, later – ‘vyzhi’, ‘vozni’, in some cases – prince’s noblemen enforced the punishment, collecting money and property, an executioner carried out the corporal

and capital punishment. There were also provisions about prisons and their types for the accused before imprisonment, the order of imprisonment, control of imprisonment by an injured party, etc. Although at that time there were reasonable grounds for a revival of revenge and lynching, particularly during the peasants' and cossacks' revolts, and their cruel armed cessation.

The works of I. Malynovskyi demonstrate that in the 'Rights, According to Which the People of Malorossiya are Tried', criminal executive law of Ukrainian nation got its further development in accordance with the social, economic and political conditions of that period. When Ukraine was absorbed into the Russian Empire, criminal executive law sphere gradually (and from 1843 to 1917 – finally and fully) began to be regulated by the respective Russian legislation. In such connection, the scientist thoroughly characterized the most common types of punishment and the order of serving them according to the Moscow and Russian legislation – the death penalty and exile.

The scientist researched the history of Soviet criminal executive law from the position of both a prisoner and academician of All-Ukrainian Academy of Sciences, following the principle of truth. Thus, when all tsarist legislation was repealed by Soviet power, people naturally began to generate and use their customary law, the most vivid example of which was a revival of lynching in the form of revenge, revolutionary and counter-revolutionary terror, by judicial and non-judicial (like All-Russian Special Commission for Combating Counter-revolution and Sabotage) Soviet authorities as well. Those customary norms created the ground for the first decrees and laws, which allowed to try people, for example, for acts which were not stipulated by law, taking into consideration the social class to which a person belonged, and being guided by revolutionary legal awareness. Criminal executive legislation was being worked out with time, including the first corrective labour codes. The scientist made through journal articles essential remarks of liberal and democratic character concerning the drafts of the codes and their adopted versions. Some of them were taken into account by the legislator. Finally, having written scientific articles and the book for this

purpose named ‘Soviet Corrective Labour Institutions Compared to Bourgeois Prisons’, he created and publicized his own conception of penitentiary system, which included the provisions of penitentiary law that he would like to see, types of places of imprisonment and imprisonment systems, emphasizing on the progressive one, compulsory labor in prisons and cultural and educational work there. I. Malynovskyi considered those factors to be important for correction and rehabilitation of prisoners. His conception was also about material conditions of prison life – from architecture of buildings, the necessity to provide each prisoner with a separate cell to food, health safety and medical aid to prisoners, discipline in the places of imprisonment, administration of them, protection of not only released from prisons, but also their families who were left without a breadwinner. But those works of I. Malynovskyi together with his scientific research were excluded from the scientific circulation from 1930 to 1990s.

Key words: crime, punishment, execution of punishment, penitentiary concept, criminal executive law.

СПИСОК ОПУБЛІКОВАНИХ ПРАЦЬ ЗА ТЕМОЮ ДИСЕРТАЦІЇ

в яких опубліковані основні результати дисертації:

1. **Матвійчук М. А.** Погляди І. Малиновського на зародження та становлення кримінально-виконавчого права. *Evropský politický a právní diskurz*. 2020. Svazek 7. Vydání 6. С. 174-181.

2. **Матвійчук М. А.** Смертна кара в Московській державі та Російській імперії в працях І. Малиновського: кримінально-виконавчий аспект. *Прикарпатський юридичний вісник*. 2020. Випуск 4 (33). С. 82-88.

3. **Матвійчук М. А.** Кровава помста в Московській державі та російській імперії в працях І. Малиновського: кримінально-виконавчий аспект. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету*. 2020. Випуск 44. С. 120-125.

4. **Матвійчук М. А.** Іоаннікій Малиновський про заслання: кримінально-виконавчий аспект. *Держава та регіони*. 2020. № 4 (70). С. 78-84.

5. **Матвійчук М. А.** Кримінально-виконавче право в працях І. Малиновського за Великого князівства Литовського та Речі Посполитої. *Часопис Національного університету «Острозька академія»*. 2021. № 1(23). URL: <https://lj.oa.edu.ua/articles/2021/n1/21mmatrp.pdf>.

6. **Матвійчук М. А.** Концепція пенітенціарної справи І. Малиновського. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2021. № 8. С. 288-295. URL : [68.pdf \(lsei.org.ua\)](https://lsei.org.ua/68.pdf)

7. **Матвійчук М. А.** Кримінально-виконавче право за часів Київської Русі у працях І. Малиновського. *KELM (Knowledge, Education, Law, Management)*. 2021. № 3(39). vol. 2. С. 169-176.

8. **Матвійчук М. А.** Революційне кримінально-виконавче право та кримінально-виконавча політика перших років радянської влади в працях І. Малиновського. *Науковий вісник публічного та приватного права*. 2021. № 3. С. 152-159.

9. **Матвійчук М. А.** І. Малиновський і становлення радянського пенітенціарного права. *Юридичний вісник*. 2021. № 4. С. 184-191.

які засвідчують апробацію матеріалів дисертації:

10. **Матвійчук М. А.** Генеза кримінально-виконавчого права в працях І. О. Малиновського. *Актуальные проблемы правовых, экономических и гуманитарных наук: материалы VI международной научной конференции профессорско-преподавательского состава, аспирантов, магистрантов и студентов*. Минск, 15 апреля 2016 г. В двух частях / ред.кол. С. Ф. Сокол [и др.]. Минск: «БИП-Институт правоведения». Ч. 1. 2016. С. 122-123.

11. **Матвійчук М. А.** Іоаннікій Малиновський про кримінально-виконавче право першого етапу від його зародження та його пізніші зміни. *Малиновські читання: матеріали VIII Міжнародної науково-практичної*

конференції, м. Острог, 22 травня 2020 року. Острог: Видавництво Національного університету «Острозька академія», 2020. С. 121-122.

12. **Матвійчук М. А.** Погляди І. Малиновського на заслання. *Цінність права як найефективнішого регулятора суспільних відносин: міжнародна науково-практична конференція*, м. Харків, 2-3 жовтня 2020 р. Харків : Східноєвропейська наукова юридична організація, 2020. С. 98-102.

13. **Матвійчук М. А.** І. О. Малиновський про зародження кримінально-виконавчого права. *Актуальні проблеми юридичної науки та практики в XXI столітті: матеріали міжнародної науково-практичної конференції* (м. Рівне, 16-17 жовтня 2020 року). Міжнародний економіко-гуманітарний університет імені Степана Дем'янчука. Рівне : Видавничий дім «Гельветика», 2020. Ч. 2 С. 134-137.

14. **Матвійчук М. А.** І. Малиновський про смертну кару в Московській державі та Російській імперії. *Fundamental and applied research in the modern world: the 3-rd International scientific and practical conference* (October 21-23, 2020) VoScience Publisher, Boston, USA, 2020. С. 424-434. URL : <https://sci-conf.com.ua/iii-mezhdunarodnaya-nauchno-prakticheskaya-konferentsiya-fundamental-and-applied-research-in-the-modern-world-21-23-oktyabrya-2020-goda-boston-ssha-2/>.

15. **Матвійчук М. А.** До питання про кроваву помсту у Московській державі та Російській імперії у працях І. Малиновського. *Legal science, legislation and law enforcement practice : regularities and development trends: conference proceedings: international scientific and practical conference*, October 30-31, 2020. Lublin : Izdevnieciba «Baltija Publishings», 2020. С. 307-311.

16. **Матвійчук М. А.** Становлення радянського пенітенціарного права крізь призму діяльності І. Малиновського. *Правове регулювання суспільних відносин: актуальні проблеми та вимоги сьогодення: матеріали міжнародної науково-практичної конференції*, м. Запоріжжя, 23-24 липня 2021 року. Запоріжжя: Запорізька міська громадська організація «Істина», 2021. С. 86-90.

17. **Матвійчук М. А.** Кримінально-виконавча політика перших років радянської влади у працях І. Малиновського. *The World During a Pandemic: New Challenges and Threats: abstracts of the 22th International scientific and practical conference.* Littera Verlag, Berlin, 9-10 August 2021. С. 55- 64. URL: <http://el-conf.com.ua/>

18. **Матвійчук М. А.** Грошові викупи як форма покарання у Великому князівстві литовському та Речі Посполитій в працях І. О. Малиновського. *Актуальні питання правової теорії та юридичної практики: матеріали міжнародної науковопрактичної конференції (м. Одеса, Україна, 13-14 серпня 2021 р.).* Одеса : ГО «Причорноморська фундація права», 2021. С. 72-76.

19. **Матвійчук М. А.** І. О. Малиновський про тюремне ув'язнення на українських землях у складі Великого князівства Литовського. *Теорія і практика сучасної науки: матеріали VI Міжнародної науково-практичної конференції, м. Київ, 19-20 серпня 2021 року.* Київ: МЦНІД, 2021. С. 42-44.

20. **Матвійчук М. А.** Вчення І. Малиновського про революційне кримінально-виконавче право радянської влади. *Проблеми та стан дотримання і захисту прав людини в Україні: матеріали міжнародної науково-практичної конференції, м. Львів, 20-21 серпня 2021 року: Західноукраїнська організація «Центр правничих ініціатив», 2021. С. 80-84.*

21. **Матвійчук М. А.** І. Малиновський про відродження самосуду у формі кровавої помсти на українських землях у складі Великого князівства Литовського та Речі Посполитої. *Сучасні виклики і актуальні проблеми науки, освіти та виробництва: міжгалузеві диспути: матеріали XIX міжнародної науково-практичної інтернет-конференції (м. Київ, 28 серпня 2021 р.).* Київ, 2021. С. 81-86.

22. **Матвійчук М. А.** І. Малиновський про примусову працю та культурно-просвітню роботу по місцях ув'язнення як важливі складові пенітенціарної справи. *Сучасні аспекти модернізації науки: стан, проблеми, тенденції розвитку: матеріали XIII міжнародної науково-практичної*

конференції. м. Бухарест (Румунія), 07 вересня 2021 р.: Видавнича група «Наукові перспективи», 2021. С. 124-128.

23. **Матвійчук М. А. І. О. Малиновський** про види місць ув'язнення та системи ув'язнення. *Традиційні та інноваційні підходи до наукових досліджень* : матеріали II міжнародної науково-практичної конференції, Одеса, 2021. С. 127-131.

24. **Матвійчук М. А.** Вимирання кровавої помсти у Київській Русі (на основі наукових праць І. Малиновського). *Причорноморські публічно-правові читання*: матеріали міжнародної наукової конференції, м. Миколаїв, 10-12 вересня 2021 р. Миколаїв: Видавничий дім «Гельветика», 2021. Ч. 2. С. 69-72.

25. **Матвійчук М. А.** Кари особисті як форма покарання за часів Великого князівства Литовського у працях І. Малиновського. *Пріоритетні напрямки розвитку сучасної юридичної науки*: матеріали міжнародної науково-практичної конференції, м. Харків, 17-18 вересня 2021 року. Харків: ГО «Асоціація аспірантів-юристів», 2021. – С. 71-76.

26. **Матвійчук М. А. І. Малиновський** про матеріальні умови в'язничного життя як важливий елемент пенітенціарної політики. *Малиновські читання* : матеріали IX Міжнародної науково-практичної конференції, м. Острого, 05 жовтня 2021 року. Острого: Видавництво Національного університету «Острозька академія», 2021. С. 13-15.